

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

42. TÝDEN (16.10.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Ochlazení utlumilo aktivitu škůdců, škodit mohou pouze na plodinách napadených v předchozím období a sklenících. Líhnou se noví jedinci molíc z pupáří, v porostech zůstávají kolonie mšic, housenky, vrtalky, květilky, na cibuli třásněnky. Riziko škod je nízké, příjem potravy je zpomalen.

Brukvovitá zelenina - v teplejších částech dne pokračují housenky bělásků, zápředníčka i můr v žíru, dřepčíků a molíc ubylo. Vyskytuje se mšice zelná, ale větší kolonie jsou pouze na minimu lokalit. Rizikové zůstávají plodiny s nymfami a pupáří molíc, ze kterých se i po sklizni budou líhnout dospělci.

Ostatní zelenina - přilet nových třásněnek do cibule i dalších plodin je omezen, ale mohou škodit jedinci na rostlinách z minulého týdne. Chladno nevádí vrtalkám a květilkám, min na listech je minimum, jedná se jen o kosmetickou vadu. Drátovci se postupně stahují do hlubších vrstev půdy k přezimování. Lokálně může škodit pochmurnatka, na červené řepě i makadlovka řepná. Počasí omezilo výskyt svilušek.

Riziková: molice, dřepčíci, drátovci, zápředníček, housenky, třásněnky, mšice

Molice vlašovičnicková

- přeletuje na zimní hostitele. V dřívě napadených porostech se budou líhnout dospělci po celý říjen nebo ve skladech či na prodejnách.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině.

Ochrana - v této době se provádí ochrana odstraněním částí sklizených rostlin s nymfami a pupářií molic, ze kterých se mohou líhnout dospělci i ve skladu.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- na sledovaných lokalitách pod prahem škodlivosti.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců, mechanickou bariérou je zakrytí sítěmi.

Sviluška chmelová

- chladné počasí je pro výskyt a vývoj svilušek nepříznivé.

Monitoring - posáté listy žloutnou, na spodní straně drobní dospělci a nymfy, zbarvení světlé až načervenalé. Spodní strana listu je pokryta jemnou pavučinkou, při silném napadení může být zapředena celá rostlina (ve sklenících). Žloutnutí může mít i další příčiny, je třeba pod lupou nebo binokulárem zkontrolovat přítomnost svilušek (na jednom listu může být kombinace svilušky i fyziologického poškození)

Ochrana - v závislosti na termínu sklizně a využití. U řapíkatého celeru nebo bulev

prodáváných s listy vada vzhledu, při silném napadení snižování asimilační plochy.

Makadlovka řepná

- na červené řepě zpravidla neškodí, ale na pozemcích bez závlahy se začínají objevovat zničená srdéčka po žíru housenek. I přes ochlazení mohou housenky pokračovat v žíru.

Monitoring - drobné housenky ukryté mezi srdéčkovými listy, nad nimi pavučinka pokrytá trusem a půdou. Po zničení listů se zavrtávají do bulvy.

Ochrana - proti housenkám ukrytým v listech insekticidy nefungují, postačí pravidelná závlaha zajišťující růst nových listů (potravu) - housenky nemají potřebu zalézat do bulvy.

Zápředníček polní

- na brukvovité zelenině většinou slabý výskyt, častější na řepkách.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Bělásek řepový

- housenek ubývá, škodlivost se snižuje.

Monitoring - zelenožlutá vajíčka jednotlivě na spodní straně listů, housenky jsou zelené se žlutými tečkami na boku, tělo je pokryté

drobnými, hustými chloupky. Místo žíru se pozná podle trusu na listech a v paždí listů.

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Housenky můr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně (letos je výskyt podprůměrný), ale na řepkách se vyskytují housenky můry gama, můry kapustové (škodí až do konce října - též na salátové řepě a cukrovce).

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mšice zelná

- nálet ustává, ale někde se objevují malé kolonie.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách, pokrytí šedým voskovým ojiněním.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům i užitečnými

organismy. Mšice v hlávkách jsou skryté před kontaktními přípravky, částečně i před užitečnými organismy.

Třásněnky

- dospělci i nymfy škodí na mladé cibuli, suché a teplé počasí jí vyhovuje, škodlivost bude pokračovat. Na brukvovitou zeleninu přilétají noví jedinci, kteří mohou pronikat do hlávek zelí, kde se v místě sání tvoří nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou volně na listech, na starších rostlinách jsou ukryti mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Užitečné organismy

- na lokalitách se mšicemi zůstávají larvy a kukly pestřenek, mšicomari a jejich hyperparazitoidi, larvy dravých bejlomerek. V porostech se zápledkou se vyskytují lumci rodu *Diadegma*. S ochlazením výskyt slábne.

I přes ochlazení může být na cibuli třásněnek velké množství

Mina vrtalky na listu kedlubny

Mšice zelná a larva pestřenky

Miny na listech červené řepy, vlevo květilka, vpravo vrtalka